

STRATÉGIAI LÉGI FÉNYKÉPEZÉS
KATASZTRÓFASÚJTOTT ÖVEZETBEN

VÖRÖSLŐ TEREP FÖLÖTT

A hirtelen bekövetkező, nagy környezeti katasztrófák azonnali beavatkozást, igen gyors szakértői döntéshozatalt követelnek. A védekezéshez és a kárelhárítás megtervezéséhez is nélkülözhetetlenek az azonnal és gazdaságosan beszerezhető, távérzékeléssel nyert adatok

A felmérésénél minden perc számít, de a rossz időjárás miatt az első stratégiai fényképezésre csak két nappal az iszaptároló gátjának átszakadása után kerülhet sor. A vízkárelhárítás szakembereivel gyorsan kialakul a közös álláspont a fényképezés minőségi tulajdonságairól, hiszen ezen alapul, milyen részletes és mennyire jól elemezhető információkat nyerünk a levegőből.

2010. október 6.

Az időjárás e szerdai reggelen is kritikus. 24 órás készülséget adunk, miközben folyamatosan jelzik számunkra a munkaterület fölötti légköri viszonyokat. Még késő délután is alacsony felhőzettel és szórványos esőzésekkel kell számolnunk, de mihamarabon lehetséges, felszállunk. A repülőtér egy része víz alatt van, ezért a pálya közepéhez szállítjuk az üzemanyagkannákat, itt tankoljuk tele a szárnytartályokat. A Vértes környékén már két zárt felhőréteg között repülünk: valószínűtlenül sűrű és fehér horizontális falak között haladunk, és csak a navigációs rendszerre hagyatkozhatunk. A célterület fölé érve sem javul a helyzet, nem látjuk a felszínt. A Bakony hegyei csak pár tíz méterre magasodnak a felhőréteg alatt – lejjebb nem mehetünk! Végül hosszas keresgélés után észrevesszünk egy rést a felhőzeten. Mire elérjük, a hégzag összezárul. Pár perccel később egy éppen felszakadó részre leszünk figyelmesek – megcélozzuk, és gyorsan a 400–600 méter között változó felhőalap alá ereszkedünk.

Végre látjuk a célt, ám elborzadva tapasztaljuk, hogy az iszapártól közvetlenül érintett terület sokkal nagyobb, mint az a légi fényképezés tervezetében szerepel. (És mivel nem tudunk elég magasra emelkedni, 400 fénykép helyett végül 1470 felvétel fedte le a katasztrófazonát.)

A felhőmozgások, az elérhető repülési magasság és az áradat által elöntött térség észlelt nagysága miatt folyamatosan változtatjuk a gépünk GPS-ébe táplált repülési adatokat, hiszen mindenről kell fotó, ráadásul átfedésekkel. Az egyedi szerelésű digitális mérőkameránk – pozíciójára gondosan ügyelve, korigálva a repülőgép apró mozgásait – megfelelő távolságonként pontosan exponál. A sorok végén szűk fordulóval térünk át a következő felvételpáasztra. A pápai légi irányítás időnként rádióon jelentkezik, hogy egy rendőrségi helikopter megjelenésére hívja fel a figyelmet, vagy egyéb információval segítse munkánkat. Már tizedszer is elrepülünk a Somló-hegy előtt, amikor a vár eltűnik egy felhőben. Épp végeztünk. Még egyszer áthúzzunk alacsonyan a terület fölött. A látvány leírhatatlan: autók a kidőlt kerítésesomó tetején, vörös utcák és terek, tűzoltójárművek, sisakos, védőruhás emberek, elhagyott kocsik a vörös tarlón, vörös folyó.

Már nincs kedvünk a látottakat tárgyalni. Mikor pár hónapja erre jártunk, még vidám település övezte a templomot, most pedig feldúlt, vörös hangyabolyként száguld alattunk a táj, ki tudja, mekkora veszteségekkel, milyen egyéni tragédiákkal...

Az utolsó liter üzemanyaggal siklunk be repülőterünk gyepére. Nincs jó kedvünk leszállás után, és még csak el sem fáradtunk, mint ilyenkor általában. Tudjuk, hosszú éjszaka áll még előttünk, ennyi felvétel feldolgozása nem lesz könnyű menet.

2010. október 11.

Egy hét telt el a vörösiszapár pusztítása óta. Ismét fotómozaikot készítünk: még nedves az iszap, de már valószínűleg nem növekszik a közvetlenül érintett terület; ideális helyzet a végleges fotótérképhez. A repülés költségeit a Greenpeace állja.

Megkapjuk az engedélyt a tiltott légtérbe való belépésre, azonnal indulunk. Az időjárás jó, csak egy-két gomolyfelhő akad. A tervek szerint haladunk, majd a munka végeztével jelezzük a légi irányításnak, hogy innentől lejjebb fogunk dolgozni. Gyors szerelés veszi kezdetét a fedélzeten. Kiemeljük a fényképezőgépet, és a légifotóaknába szereljük új, tesztelésre váró kamrarendszerünket. Az elmúlt hónapokban javarészt e rendszer megépítése kötött le bennünket, nagy reményeket fűzünk hozzá. A rendszer stabil, még egy forduló, és elindulhat a sorozatfelvétel. A zárszerkezetek csattognak, de a motorzajtól és a fűlvédőtől mi ezt nem halljuk. A próba kész, a felvételeket viszont csak a földön tudjuk majd kiértékelni.

Az előzőleg is használt kamera visszakerül az új, még burkolat nélküli, kábelkötegekkel átszőtt rendszer helyére. Elkezdjük a vörösiszap által szennyezett folyók térképezését. Ahogy közeledünk a Dunához, úgy halványodnak a vörösiszap, majd rózsaszín folyók. A Mosoni-Dunán még határozottan látható a szennyezés nyoma, de a homokpadok és -zátonyok környékén a fő Duna-ágon is észlelhető barnás színű elszíneződés.

A fotómozaikká összeállított képeket minisztériumi osztályok, a kárelhárítás tervezésében részt vevő szervezetek és a katasztrófavédelem vezetősége kapják meg, de az érintett térséget Esztergomig lefedő fotósorozatra a későbbiekben is nagy szerep hárul: segíti a hosszú távú területrendezést, a növényzet változásainak nyomon követését, térképi alapot ad az analitikai vizsgálatok megtervezéséhez és a termőföldek esetleges átminősítéséhez is. Az épületkárok felmérését is megkönnyíti, hiszen pontosan bemutatja a települések október 6-i és 11-i állapotát.

SZÖVEG ÉS KÉP: BAKÓ GÁBOR–MOLNÁR ZSOLT
SZENT ISTVÁN EGYETEM – INTERSPECT KFT.